

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 280. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius04val-shoot-idm140034108833632.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

281
FORTALE
TIL
DEN ISLANDSKE OVERSÆTTELSE
AF BUGENHAGENS
PASSIONSHISTORIE
1558.
282
283

INDLEDNING.

I 1545 oversatte Bibeloversætteren Oddur Gottskálksson, som det fremgaar af omstaaende facsimilerede Titelblad, Bugenhagens Passionshistorie. Uvist af hvilken Grund udkom denne Oversættelse først efter Oddur Gottskálkssons Død (1556), altsaa over et Tiaar efter at den var fuldført; det er ikke usandsynligt, at Gísli Jónsson, der var i København i Vinteren 1557-58, og som nævnes i Forordet til Oversættelsen, har haft denne med fra Island og har foranlediget, at den blev trykt ligesom forskellige andre islandske Skrifter.

Af Oddur Gottskálkssons Oversættelse kendes kun én Udgave, Den er "Pryckt vtí Konnungligum stad Kaupenhafn af mier Hans Wingard. M., D. Lvijj", som det angives paa Bogens sidste Blad. Udgaven bestaar af 39 4-bladede Ark, i Format som omstaaende Titelblad. Exemplar findes i det kgl. Bibliothek.

Paa Titelbladets Bagside findes et Tryk af Træsnittet fra Titelbladet til "Sværgen og Banden" (se foran S. 227); det paa dette snittede Aarstal 1557 (i Djævelens Pergamentrulle) er ikke ændret.

En udførlig (men ikke helt nøjagtig) bibliografisk Beskrivelse af Udgaven findes i Bibliotheca Bugenhagiana 1908 S.171.

284

285

Peder Palladius Doctor Superintendens i Sielande Stict/ oc tilsius Mand/ offuer de omliggendes Lande som høre til Danmarks Rige. Den Christen lesere Fred oc Naade aff Gud ved Jesum Christum.

ALdrig kunde wi Fuldtacke Gud almectigste/ ved hans kære Søn vor Herre Jesum Christum/ besynderlige/ vdi denne siste tid/ for hans Hellige oc salige Ord/ som hand aff sin euige godhed lader klinge/ Predickis oc hør is vdi alle Land/ mundelige oc scrifftelige/ Ocsaa nu besynderlige vdi Island/ som hand lader sit salige Ord/ klarlige Predickis oc vdrobis/ effter hans kære Søns Jesu Christi ord oc løffte vdi den 8. Psalme/ der som hand saa siger ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem etc. Vdaff smaa wmyndige Børns munde fuldkommer du din loff. Saa haffuer hand ocsaa her giort ved den fromme her Gilbert Superintendent paa Sønderfeld/ som hand ocsaa haffuer giort ved den salige Otte Gaatskalcksen. Item ved her Morten Eynersen etc. Huor faar ieg raader oc formaner alle Islands indbyggere Leeg oc lerd/ at de besicke dem hiertelige emod Guds salige Ord/ vdi en Rett Christelig lydelse/ saa vel alle de som skulle lære fra || dem Guds salige ord som de det høre oc lyde skulle/ oc offuergiffue deris gamle skarns Papisterei oc vildfarende Lærdom/ Paa det Kongelig Maiestat vor aller kærteste Naadigste Herre Konning Christian den Tredie aff det Naffn skal icke foraarsagis til/ at lade ved sin Høffuis mand Erlige oc velbyrdig Mand Knud Stensen/ saadanne hid føre oc her staa til Suars/ om deris egen villighed oc wederuordenhed/ som ieg formercker de ville henge ved deris gamle wildfarelse/ end ocsaa vdi Ecteskabs sager/ der dog er vor Naadigste Herris obenbarlig Ordinantz

vdgaad/ om det fierde led etc. Oc i andre støcker/ Gud forde oc fremme sit salige Ord hoss dem til det euige Liff Amen. Summa paa denne Bog er vor Herris Jesu Christi pinis Historie/ effter de fire Euangelister. Screffuit i Kiøbenhaffn Løffuerdag effter Alle Guds Helligens Dag. Aar etc M. D. Lvij.

286

NOTER.

S. 284. Som det ses, er der ikke faa Trykfejl paa Titelbladet; dets rette Text lyder: Historia Pinun[x]ar og vpprisu Drottins uors Jesu Christi vt af fiorum Gudzspialla mon[x]um af D: Johanni Bugenhagen Pomerano at nyiu med athygle till samans lelin. þar med eirninn eyding og nidrbrot Herusalem borgar og allra Gydinga lydiz hid stuttligazta handtierut og yfuerskodut/ Enn a norrænu utlaugd af mier Odde Gotzskalkzsyne / Arum epter Gudz burd. M. D. xlv. Areykum i Anluese [dvs. a *Reykjum i Ölvesi* , "paa Gaarden Reykir i Ölves" - hvor Oddur boede].

S. 285 L. 13. Ps. 8.3.

S. 285 L. 16. Biskop *Gilbert* er Biskop *Gisli Jónsson* (1513- 87), der under et Ophold i København 1550-51 som fordreven luthersk Præst vandt Palladius' Venskab. 1556 udnævntes han til Biskop i Skalholt. Indvielsen modtog han i København i Vinteren 1557-58. Her lod han trykke forskellige islandske Skrifter, bl. a. "nockrer Psalmar" (se ndf.) og muligvis Oversættelsen af Passionshistorien. (Biogr. Lex. VIII. 547).

S. 285 L. 18. *Oddur Gottskálksson* (c. 1514-56) oversatte det ny Testamente 1540, den ældste trykte islandske Bog. (Biogr. Lex. VI. 153).

S. 285 L. 18. *Marteinn Einarsson* (d. 1570) var - før *Gísli Jónsson* - Biskop i Skalholt. Under et Ophold i Kbh. 1555 udgav han den S. 289 og 292 nævnte islandske Salmebog. (Biogr. Lex. IV. 477 f.).

S. 285 L. 27. *Knud Stensen* , Høvidsmand paa Island 1564 69; se Safn til sögu Islands II. 701 f.

S. 285 L. 28. *deris egen villighed oc wederuordenhed* dvs. deres Egenvillighed og Genstridighed.